

**Općinski upravni odbor projekta
“Reformisanje sistema i struktura režima centralne i lokalne socijalne politike u BiH”**

**PLAN RAZVOJA SOCIJALNE ZAŠTITE
na području općine Zenica
2003-2005. god.**

Zenica, februar/veljača 2003. god.

UVOD

Prema Ustavnim određenjima u FBiH, socijalna zaštita je državna i društveno organizirana djelatnost, koja ima cilj da građanima koji se nađu u stanju socijalne potrebe obezbijedi minimum socijalne sigurnosti.

Osnove socijalne zaštite, osnovne oblike i metode zaštite, odnosno osnovna prava iz socijalne zaštite regulira Federacija, a u nadležnosti je kantona da po osnovu općih, odnosno, krovnih pravnih propisa Federacije reguliraju implementaciju tj. njeno ostvarivanje. Kantoni mogu prema svojim materijalnim pretpostavkama, stepenu socijalne ugroženosti građana kantona, te na osnovu svog socijalno-političkog opredjeljenja, proširiti krug korisnika i oblika socijalne zaštite, te ustanoviti i druga socijalna prava i nivo socijalne sigurnosti.

Federalni koncept socijalne zaštite konstruiran je Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i porodica s djecom, u pravilu orijentiran je ka decentralizaciji, s tim da se na federalnom nivou dostigne jedan nivo jedinstvenosti u pogledu korisnika socijalne zaštite, osnovnih prava i oblika socijalne zaštite, te osnovnih službi socijalne zaštite (općinskih), centara za socijalni rad.

Slijedeća karakteristika i pretpostavka koncepta socijalne zaštite je u tome što se ustanovljava «mješoviti model» socijalne zaštite, poznat kao «model partnerstva», a proizilazi iz činjenice da su federalnim Zakonom o socijalnoj zaštiti kao nosioci socijalne zaštite pored vladinih/državnih nivoa (federacija, kantoni, općine) ustanovljeni i nosioci u organizacionoj formi: privatna lica, nevladine/humanitarne organizacije, vjerske organizacije, udruženja građana i dr.

Ustavno-pravne osnove kao osnovnu materijalnu pretpostavku ostvarivanja socijalne zaštite konstituiraju participaciju u budžetu državnih nosilaca socijalne zaštite (kantona, općina), zatim dobrovoljne priloge, donacije i druge oblike ostvarivanja prihoda nevladinog sektora s naglaskom da prvenstvenu odgovornost preuzima porodica za svoje članove, jer je porodica subjekt socijalnog zaštićivanja, odnosno prvi obavezujući nosilac samozaštićivanja, a time i partner u vladinom sektoru.

U partnerskom modelu socijalne zaštite promoviran je model institucionalnog i vaninstitucionalnog socijalno zaštićivanja za sve nosioce socijalne zaštite, što znači da su otvorene mogućnosti za «alternativne modele» zaštićivanja. Istina, prateći akti, koji bi to preciznije regulirali, još uvijek nisu doneseni od strane nadležnog ministarstva, pa su dileme alternativnih modela na nivou institucionalnog/vaninstitucionalnog posebno prisutne.

Koncept savremene socijalne politike, a posebno područja socijalne sigurnosti, vodi ka deinstitucionalizaciji, posebno u području socijalne zaštite i vladino/državno, privatno i nevladino/civilno područje koje obezbjeđuje minimum socijalne sigurnosti institucionalnim i vaninstitucionalnim – alternativnim oblicima socijalne zaštite.

Ipak, socijalna zaštita, kao državna i društvena djelatnost i garancija određenog nivoa socijalne sigurnosti, mora imati, i u savremenom svijetu ima, svoju institucionalnu organizacijsku formu, koja je u pravilu, zasnovana na principu supsidijarnosti i subordinacije.

Federalni zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice s djecom (Sl. novine F BiH» broj 36/99) koji je stupio na snagu 14. 09. 1999. godine, kao krovni zakon, a shodno ustavnim opredjeljenjima, uredio je sistem socijalne zaštite na decentralizovani način. To znači da kantoni i općine provode i rješavaju pitanja socijalne zaštite pojedinaca i porodica u stanju socijalne potrebe.

Važno je istaći da je ovim novim zakonom, a shodno članu 3., data mogućnost da djelatnost socijalne zaštite mogu obavljati humanitarne organizacije, udruženja građana, vjerske zajednice i organizacije koje osnivaju građani pojedinci i strana fizička i pravna lica.

1. CILJEVI PLANA

- unaprjeđenje planiranja socijalne politike i upravljanja socijalnim sektorom
- osnaživanje općinskog i kantonalnog upravljanja socijalnom politikom i pruženjem socijalnih usluga
- unaprjeđivanje rada Službi i ustanova socijalne zaštite,
- razvoj mreže aktera socijalne zaštite u lokalnoj zajednici,
- osposobljavanje i razvijanje partnerstva kroz Projekte aktivnosti u zajednici između vladinog i nevladinog sektora,
- utvrđivanje pravaca zajedničkog djelovanja svih subjekata socijalne zaštite u lokalnoj zajednici uključujući i MZ-e,
- bolja iskorištenost postojećih resursa u oblasti socijalne zaštite, kroz umrežavanje aktera socijalne zaštite i na taj način izbjegavanje dupliranja socijalnih usluga za određene ciljne grupe korisnika.

2. OBRAZLOŽENJE PLANA

Trogorodišnji plan razvoja socijalne zaštite na području općine Zenica, rezultat redovnog sagledavanja stanja i mjera u oblasti socijalne zaštite od strane Općinskog Vijeća Zenica (iz čega je proizišao i zaključak iz 2000. godine), da unaprijedi politiku razvoja u ovim oblastima, nadležnih općinskih službi, Centra za socijalni rad, te realizacije Projekta DFID-a (Odjel za međunarodni razvoj Velike Britanije) “Reformisanje sistema i struktura režima centralne i lokalne socijalne politike”, koji ima za cilj da “ojača režim socijalne politike u BiH na centralnom i lokalnim nivoima”.

Realizaciju ovog Plana pažljivo će pratiti Upravni odbor Projekta “Reformisanje sistema i struktura režima centralne i lokalne socijalne politike”.

Reformisanje sistema socijalne zaštite na području općine Zenica u planskom periodu direktno će zavisi od stepena realizacije planiranih aktivnosti na izgradnji održivog sistema socijalne zaštite. U izradi plana posebna pažnja je usmjerena na identifikaciju socijalno ugroženih kategorija stanovništva, kao i načinu zadovoljavanja socijalnih potreba istih. Plan predviđa međusobno umrežavanje aktera socijalne zaštite i na taj način se izbjegava dupliranje socijalnih davanja za određene korisnike socijalne zaštite.

3. PROCJENA SADAŠNJEG STANJA I BUDUĆEG KRETANJA

Zaokruženi izvještaj pregleda i analize pripremljen u okviru Projekta (o Projektu vidi kasnije), čije su nalaze i preporuke prihvatili domaći akteri dobra je osnova za reformu socijalne zaštite na opštinskom nivou. Stvorene su objektivne pretpostavke da se u FBiH uvede socijalno zaštitni model partnerstva, koji uključuje pojedinca/porodicu, nevladin sektor i vladine institucije u obezbjeđivanju socijalne odgovornosti, socijalne sigurnosti i samoodrživog socijalnog razvoja.

Imajući u vidu postojeće i nepovoljno socijalno-ekonomsko stanje, značaj socijalne zaštite, kao i broj potencijalnih korisnika socijalne zaštite, nužno je konstatovati da stanje u ovoj oblasti nije zadovoljavajuće, uprkos naporima opštine i ostalih aktera socijalne zaštite.

Istovremeno je veoma nepovoljno sadašnje i ukupno društveno-ekonomsko stanje što ne ostavlja dovoljno prostora za povoljnije ocjene budućih društvenih kretanja. Podaci o broju zaposlenih i nezaposlenih građana, o stanju u privredi, visini prosječnih primanja zaposlenika, zakašnjenju u isplati plaća, broju zaposlenika na čekanju posla, o broju penzionera i visini penzija, o broju građana i porodica u stanju socijalne potrebe odnosno svi drugi i ukupni podaci svrstavaju općinu Zenica među najsiriromašnije u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Dosadašnja izdvajanja u oblasti socijalne zaštite, kako u pravcu ostvarivanja zakonom utvrđenih prava i raznih socijalnih intervencija nisu zanemarljiva, ali su još uvijek nedovoljna u smislu obezbjeđivanja osnovnih životnih potreba građana.

U kreiranju buduće politike potrebno je imati u vidu da će u narednom periodu nužno doći do daljeg socijalnog raslojavanja stanovništva i daljeg povećanja broja građana u stanju socijalne potrebe.

Socijalni problemi u budućem periodu prevazilazit će se i rješavati uspješno u onoj mjeri u kojoj budu maksimalno angažovani svi subjekti koji se u djelokrugu svoga rada bave ovom problematikom. Isto podrazumjeva odnosno implicitno nameće potrebu da Općina Zenica donese svoj Plan razvoja socijalne zaštite za naredni trogodišnji period.

4. KONTEKST PROJEKTA

Projekat "Reformisanje sistema i struktura režima centralne i lokalne socijalne politike u Bosni i Hercegovini" finansira UK Odjel za međunarodni razvoj (DFID). Ovaj projekat je dio odgovora različitih donatora za podršku u procesu reforme uključujući i kredit za potrebe prilagođavanja socijalnog sektora (SOSAC) kao i komplementarni kredit za tehničku pomoć socijalnom sektoru (SOTAC) dobijen u pregovorima između Vlade BiH i Svjetske Banke (SB).

Stoga će, ovaj projekat blisko sarađivati sa Svjetskom Bankom, entitetskim vladama i ključnim opštinskim i akterima civilnog društva u četiri pilot općine, Banja Luka, Trebinje, Zenica i Gornji Vakuf-Uskoplje.

Cilj projekta je da "ojača režim socijalne politike u BiH na centralnom i lokalnim nivoima," sa svrhom unaprjeđenja "djelotvorne i efikasne socijalne politike na svim nivoima, koja je fiskalno održiva, koja predstavlja socijalnu inovaciju i doprinosi smanjenju siromaštva, nejednakosti i socijalne isključenosti."

Neposredni ciljevi ovog projekta su da:

- ojača opštinsku i kantonalnu (u Federaciji Bosne i Hercegovine - FBiH) upravu socijalne politike i pružanja socijalnih usluga, i
- osnažuje i omogućava Partnerstva na nivou zajednice (PNZ) i Projekte aktivnosti u zajednici (PAZ) među akterima civilnog društva i općinskim akterima u pilot oblasti.

Realizovane ključne aktivnosti projekta

Formiran je Upravni odbor Projekta (UOP), koga čine predstavnici: općine, Centra za socijalni rad, NVO-a i korisnika usluga Centra za socijalni rad.

Na osnovu usvojenih preporuka radionice "Analiza strukturalnih i sistemskih institucionalnih procjena - nalazi i preporuke" koja je održana 18. marta 2002. izrađen je Zaokruženi izvještaj pregleda i analize na općinskom nivou, kojeg je usvojio Upravni odbor projekta. Usvojene preporuke za reformu, su ugrađene u druge dokumente, kao i u ovaj plan.

Izvršena je obuka lokalnih aktera socijalne zaštite pod nazivom "Izgradnja kapaciteta u zajednici".

Izrađen je i od strane UOP-a usvojen Općinski akcioni Plan za realizaciju projekta u opštini u kojem su sadržane preporuke za reformu na lokalnom nivou.

Od oktobra 2002. započela je realizacija 10 projekata aktivnosti u zajednici (vidi Aneks 1).

Namjera je da se putem projekata aktivnosti u zajednici (PAZ):

- razvijaju nove mreže između aktera u području socijalne zaštite;
- unaprijede procesi i sistemi organizovanja i pružanja njege i pomoći;
- poboljša komunikacija između organizacija, korisnika usluga i šire zajednice;
- bolje iskoriste postojeći resursi (materijalna sredstva, kadrovi i ostala sredstva); i da se bolje usmjeravaju sredstva socijalne zaštite i to prema onima koji su evidentirani kao najugroženiji slučajevi.

Oblavljena je prva Studijska posjeta u Veliku Britaniju. Nakon studijske posjete organizovana je radionica na lokalnom nivou pod nazivom "Iskustva i zapažanja sa studijskog putovanja u Veliku Britaniju". Također je, pod istim nazivom održana i zajednička radionica sa učesnicima putovanja i akterima socijalne zaštite iz Gornjeg Vakufa-Uskoplja.

Uspostavit će se Radne Grupe (RG) s ciljem pomoći u ostvarivanju znatnog broja 'Ključnih ciljeva' sadržanih u Opštinskom planu aktivnosti. Namjera je da se ovi ciljevi ostvare kroz znatan broj međusobno povezanih zadataka, koji će biti raspoređeni, koordinirani i upravljani od strane lokalnog Upravnog odbora projekta (UOP).

Do sada su formirane dvije Radne Grupe: Radna Grupa za izradu Općinskog plana razvoja socijalne zaštite i Radna Grupa za Razvoj Centra za socijalni rad.

U toku 2002. godine iz DFID Projekta odobreno je finansiranje PAZ-ova u iznosu 281.228 KM od čega je već isplaćeno kao prva rata 112.491 KM. Za studijsko putovanje u UK iz budžeta DFID Projekta potrošeno je 6.730 KM, a za razne oblike treninga 18.720 KM. Dakle, u 2002. DFID-ova podrška je iznosila ukupno 137.941 KM.

5. SADAŠNJA SLIKA SOCIJALNOG STANJA U OPĆINI ZENICA

Sadašnje socijalno-ekonomsko stanje u Federaciji Bosne i Hercegovine, Zeničko-dobojskom kantonu i općini Zenica je nepovoljno. Ono je obilježeno obimnim i složenim problemima naslijeđenim iz prošlosti, uzrokovanih ratnim dešavanjima u Bosni i Hercegovini i

teškoćama karakterističnim za zemlje u tranziciji.

Zenica je glavni grad Zeničko-dobojskog kantona. Broj stanovnika 1991. godine iznosio je 145.517. Zenica je pretrpjela značajno raseljavanje stanovništva tokom rata, tako da se broj stanovnika smanjio na oko 128.000. Još uvijek je registrovano oko 7.238 raseljenih osoba i izbjeglica od kojih je 882 smješteno u kolektivnim centrima i naseljima. Na području općine postoje 3 ustanove socijalne zaštite: JU Centar za socijalni rad, dječiji dom "Dom i porodica" i dječiji centar "Most". (vidi Aneks 2)

Procjenjuje se da se oko 78.000 ili 60% stanovništva nalazi u nepovoljnom materijalnom položaju kao potencijalni korisnici socijalne zaštite. Među najugroženije grupacije siromašnog stanovništva, pored postojećih korisnika socijalne zaštite, spadaju: nezaposleni, osobe sa posebnim potrebama, penzioneri, stari i nemoćni, raseljena lica i izbjeglice, te žrtve ratnih događanja (invalidi i porodice poginulih). Prednje navode potvrđuju naredni socijalno-ekonomski pokazatelji:

Registrovano je 26.068 zaposlenih (Zeničko-dobojski kanton 68.739) od čega 17.309 muškaraca i 8.759 žena;

Na Birou za zapošljavanje evidentirano je 15.934 nezaposlenih od čega je 8.313 muškaraca i 7.621 žena;

Od ukupnog broja nezaposlenih 3.321 su demobilisani borci, 377 ratni vojni invalidi, 329 članovi porodica poginulih boraca, 244 ostali invalidi;

Novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti ostvaruje 215 osoba (101 muškarac i 114 žena). Novčana naknada se utvrđuje na osnovu staža osiguranja, a osnovica je prosječna plaća Zeničko-dobojskog kantona, koja trenutno iznosi 410,21 KM.

Korisnika zdravstvene zaštite putem Biroa za zapošljavanje ima 11.101 od čega 5.992 muškaraca i 5.109 žena.

U Zenici ima oko 3.500 invalida rada od kojih je 15% na materijalnom obezbjeđenju i po tom osnovu primaju 50,00 KM mjesečno, 189 slijepih i slabovidnih osoba, 270 gluhi i nagluhi, 150 oboljelih od distrofije, paraplegije i multipleskleroze, te 970 mentalno retardiranih osoba;

Penzionera ima 18.270 (13.470 članovi udruženja) od kojih 6.394 prima minimalnu penziju od 140,00 KM.

Na području općine registrovano je 1.489 ratnih vojnih invalida od kojih je 326 sa procentom invaliditeta od 70% do 100%, lična invalidnina iznosi 50,00 do 213,00 KM mjesečno zavisno od grupe, odnosno procenta invalidnosti. Njih 122 prima naknadu za tuđu njegu i pomoć koja se kreće od 99,00 do 213,00 KM mjesečno. Porodičnu invalidninu prima 1.478 korisnika, a izuzetano materijalno obezbjeđenje 1.149 korisnika. Porodična invalidnina se kreće od 65,00 do 227,50 KM mjesečno, što zavisi od broja članova domaćinstva, a izuzetno materijalno obezbjeđenje od 193,00 do 514,00 KM mjesečno. Takođe se na evidenciji nalazi 142 ratna vojna invalida iz NOR-a i 42 korisnika porodične invalidnine po tom osnovu.

Evidentirano je 77 civilnih žrtava rata sa procentom invalidnosti od 60% do 100% koji primaju invalidninu u rasponu od 18,00 do 100,00 KM mjesečno.

Prema statističkim podacima prosječna neto plaća u Općini Zenica sa 30.11.2002. godine iznosila je 416,06 KM što je povećanje za 8,95% u odnosu na podatke za 2001. godinu kada je prosječna neto plaća iznosila 381,88 KM.

6. OCJENA DOSTIGNUTOG NIVOA RAZVOJA SOCIJALNE ZAŠTITE, U PERIODU OD 2000. DO 2002. GODINE

Socijalna zaštita kao djelatnost

Socijalna zaštita u smislu Zakona je organizovana djelatnost u Federaciji BiH, usmjerena na osiguranje socijalne sigurnosti njenih građana i njihovih porodica, u stanju socijalne potrebe.

Socijalnom potrebom smatra se trajno ili privremeno stanje u kojem se nađe građanin ili porodica, uzrokovano ratnim događanjima, elementarnim nesrećama, općom ekonomskom krizom, psihofizičkim stanjem pojedinca ili drugim uzrocima, a koji se ne mogu otkloniti bez pomoći društvene zajednice.

Socijalna zaštita porodice i njenih članova i građana pojedinca, ostvaruje se otkrivanjem i umanjenjem, odnosno otklanjanjem posljedica uzroka koji dovode do stanja socijalne potrebe i ostvarivanjem prava na pojedine oblike zaštite: novčanu i drugu materijalnu pomoć, osposobljavanje za život i rad, smještaj u drugu porodicu, smještaj u ustanovu socijalne zaštite, usluge socijalnog i drugog stručnog rada, kućnu njegu i pomoć u kući.

Narasle potrebe za socijalnom zaštitom stanovništva i nemoć da se udovolji tim potrebama dovodi do porasta broja nezbrinutih i ugroženih uz smanjenje kvaliteta usluga socijalnih službi i ustanova. (Za detaljniji pregled kadrova u socijalnoj zaštiti vidi Aneks 6).

Oblasti socijalne i dječije zaštite regulisane su:

Federalnim zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom iz 1999. godine;

Zakonom o socijalnoj zaštiti iz 1984. godine koji se još primjenjuje na području Zeničko-dobojskog kantona i Zakonom o dječijoj zaštiti iz 1984. godine koji nije u primjeni, iako nije donesen novi;

Skupština Zeničko-dobojskog kantona je Zaključkom od 25. 01. 2000. godine prihvatila Nacrt kantonalnog zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom. Za očekivati je da će do donošenja ovog veoma značajnog kantonalnog zakona definitivno doći u tekućoj 2003. godini.

S obzirom na ovu činjenicu nadležni organi Zeničko-dobojskog kantona su posebnim odlukama rješavali određena pitanja iz oblasti socijalnih usluga, i to:

- pravo na naknadu plaće ženi-majci u radnom odnosu za vrijeme porodiškog odsustva;
- pravo na novčanu pomoć porodilji koja nije u radnom odnosu;
- pravo na novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane drugog lica;
- pravo na odobravanje sredstava za privremeno finansiranje troškova smještaja djece u druge porodice;

Prema federalnom Zakonu o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom (a tako je predviđeno i Zakonom o socijalnoj zaštiti iz 1984. godine) korisnici socijalne zaštite su lica koja se nalaze u stanju socijalne potrebe, i to:

- djeca bez roditeljskog staranja,
- odgojno zanemarena djeca i odgojno zapuštena djeca,
- djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama,

- lica sa invaliditetom i lica ometena u fizičkom ili psihičkom razvoju,
- materijalno neosigurana i za rad nesposobna lica,
- stara lica bez porodičnog staranja
- lica sa društveno negativnim ponašanjem,
- lica i porodice u stanju socijalne potrebe, kojima je usljed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.

Novinu u federalnom zakonu predstavlja činjenica da su ovim zakonom obuhvaćeni i sadašnji i potencijalni korisnici određenih prava po propisima iz penzijskog i invalidskog osiguranja koja po svom karakteru spadaju u oblast socijalne zaštite, zbog čega je izostalo njihovo uređivanje u novom Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju. Sadašnji i potencijalni korisnici prava na novčanu naknadu za pomoć i njegu su, kao lica sa invaliditetom, svrstani u korisnike prava na novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane drugog lica utvrđenog ovim zakonom, korisnici prava na zaštitni dodatak su svrstani u korisnike prava na stalnu novčanu pomoć, a korisnici prava na profesionalnu rehabilitaciju invalidne djece osiguranika i korisnika penzije su svrstani u korisnike prava na osposobljavanje za život i rad.

Na području Zeničko-dobojskog kantona (do donošenja Kantonalnog zakona) navedena prava "postupno" se uvode i regulišu odgovarajućim odlukama Vlade ili Skupštine Kantona.

Pregled sadašnjih korisnika socijalne zaštite u općini Zenica

- djeca bez roditeljskog staranja.....	170 korisnika
- odgojno zanemarena djeca, odgojno zapuštena i djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama.....	261 korisnik
- lica sa invaliditetom i lica ometena u fizičkom ili psihičkom razvoju.....	262 korisnika
- neosigurana i za rad nesposobna lica.....	639 korisnika
- stara lica bez porodičnog staranja.....	218 korisnika
- lica sa društveno negativnim ponašanjem.....	72 korisnika
- i porodice u stanju socijalne potrebe, kojima je usljed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.....	371 korisnik
Ukupno.....	1993 korisnika

Pregled korisnika ostvarenih prava iz socijalne zaštite:

- novčana i druga materijalna pomoć (stalna osnovna novčana pomoć, porodični dodatak, dodatak za školovanje i osposobljavanje za rad, dodatak za njegu i pomoć uz stalnu pomoć, dodatak za njegu i pomoć 50%, povremena pomoć*, subvencija grijanja*, pomoć u naturi i humanitarna pomoć, gradska narodna kuhinja)*	4134 korisnika
- osposobljavanje za život i rad (Zavod Mjedenica, Centar za slijepe i slabovidne, Centar za gluhe i nagluhe)	14 korisnika
- smještaj u drugu porodicu	38 korisnika
- smještaj u ustanove socijalne zaštite	145 korisnika
- usluge socijalnog i drugog stručnog rada	12136 korisnika
- kućna njega i pomoć u kući	8 korisnika
Ukupno	16475 korisnika

Ostali pokazatelji:

- zdravstvena zaštita (nosioci pomoći i članovi domaćinstva)	471 korisnik
- naknada plaće porodicama u radnom odnosu (Odluka kantona)	231 korisnik
- novčana pomoć porodilji koja nije u radnom odnosu (Odluka kantona) još nije isplaćena	619 korisnika
- naknada za njegu i pomoć od strane drugog lica prema Odluci kantona (u toku je postupak za priznavanje prava, zahtjev podnešen od strane)	396 lica

Vijeće općine Zenica je u skladu sa svojim programom rada i nadležnostima redovno razmatralo informacije o socijalnom stanju građana na području općine Zenica i mjesto i ulogu nevladinih organizacija u oblasti socijalne zaštite, a u cilju poduzimanja zajedničkih aktivnosti. Na sjednici Vijeća općine održanoj 25.10.2001. godine, razmatrana je posebna informacija o položaju i aktivnostima udruženja građana u sferi socijalne zaštite (pregled UG u oblasti socijalne zaštite vidi Aneks 4.) i lokalnih humanitarnih organizacija sa aspekta uloge Općine Zenica. Jedan od zaključaka ove informacije je da se formira koordinaciono Vijeće za praćenje i ostvarivanje zajedničke saradnje u oblasti socijalne zaštite, što je i učinjeno Rješenjem Načelnika općine Zenica (decembra 2001. godine).

Koordinaciono Vijeće je otvorilo novi način i metod razmatranja i odobravanja projekata u oblasti socijalne zaštite (javni poziv - tender) što treba da doprinese kvalitetu, većoj transparentnosti u oblasti nevladinog sektora u rješavanju konkretnih pitanja u oblasti soci-

* Detaljniji pregled vidjeti Aneks 3

jalne zaštite. Opšta je ocjena da je ovo Koordinaciono vijeće pokazalo svoju punu opravdanost kod formiranja, te da poprima svojevrstu mogućnost i potrebu sveobuhvatnog sagledavanja problema u oblasti socijalne zaštite, razvijanja zajedništva i partnerstva u pružanju socijalnih usluga.

Prioritetne grupe korisnika socijalne zaštite koje je usvojio Upravni odbor projekta u pripremi Projekata aktivnosti u zajednici su:

Djeca i omladina

- pripremanje djece koja napuštaju institucije za reintegraciju u zajednicu, uključujući tzv “tranzitne kuće” ili kroz smještaj u porodice
- djeca bez pomoći porodice
- djeca sa hendikepima
- romska djeca
- mladi ljudi sa asocijalnim ponašanjem
- omladina sa rizikom uzimanja droge ili alkohola, ili već to koriste
- mladi ljudi u ruralnim oblastima

Odrasle osobe

- žene, žrtve nasilja u kući
- žrtve ratnih trauma
- odrasli sa invaliditetima, uključujući one bez mogućnosti zapošljavanja

Stare osobe

- stare osobe bez pomoći porodice, posebno oni koji su najmanje sposobni da se brinu o sebi ili koji su izolovani u svojim kućama

7. PREPORUKE ZA REFORMU

Preporuke za reformu usaglašene kroz diskusije i dio Općinskog akcionog plana kojeg je usvojio UOP. (vidi Aneks 5.).

- Promoviranje pristupa zasnovanog na klijentu
- Usmjeravanje potpora i usluga prema potrebama
- Promoviranje povezane mješavine usluga i potpora
- Realizacija projekata aktivnosti u zajednici
- Promoviranje razvoja Centra za socijalni rad
- Promoviranje razvoja ustanova za smještaj
- Razvoj partnerstva na nivou zajednice
- Unapređenje koherentnog planiranja unutar i između nivoa
- Promocija kvaliteta, odgovornosti, javnosti rada i efikasnosti okvirnih načela
- Promoviranje olakšavajućih zakonskih i finansijskih okvirnih načela
- Podizanje svijesti javnosti
- Isticanje aktivnosti Reforme opštinskog nivoa pružanja socijalne zaštite na državnom, entitetskom i kantonalnom (u FBiH) nivou

Preporuke su zasnovane na praktičnim umjesto na nerealnim ciljevima. Mnoge od ovih preporuka će biti isprobane u praksi, naročito lokalna partnerstva na nivou zajednice (PNZ) i projekti aktivnosti u zajednici (PAZ), u fazi implementacije DFID projekta.

8. FINANSIJSKI POKAZATELJI PLANA

**ZAKONSKE OBAVEZE FINANSIRANJA SOCIJALNE ZAŠTITE NA PODRUČJU
OPĆINE ZENICA**

Tabela 1.

Naziv	Godina		
	2003	2004	2005
Sredstva iz kantonalnog budžeta*	2.325.000	2.340.000	2.684.000
Sredstva iz općinskog budžeta	1.602.200	1.744.600	1.919.060
Ukupno	3.927.200	4.084.600	4.603.060

* (detaljniji pregled vidi Aneks 9.).

Plan finansijskih sredstava za oblike socijalne i dječije zaštite iz budžeta Općine Zenica

Tabela 2.

Br.	Oblik zaštite	G O D I N A		
		2003	2004	2005
1.	Redovna djelatnost Centra za socijalni rad	466.000,00	506.000,00	556.600,00
2.	Stalna osnovna novčana pomoć, tuđa njega i pomoć i ocjena sposobnosti	540.000,00	594.000,00	653.400,00
3.	Jednokratne novčane pomoći po rješenju CSR	30.000,00	33.000,00	36.300,00
4.	Jednokratne novčane pomoći po zaključku Načelnika	10.000,00	11.000,00	12.100,00
5.	Subvencija grijanja	130.000,00	143.000,00	157.000,00
Ukupno Centar za socijalni rad		1.176.000,00	1.287.000,00	1.415.700,00
6.	Izdaci za rad gradske kuhinje	300.000,00	330.000,00	363.000,00
7.	Izdaci za dženaze i sahrane	8.000,00	8.800,00	9.680,00
8.	Izdaci za rad klubova za stara lica	25.000,00	16.500,00	18.150,00
9.	Podsticaj dobrovoljnim davaocima krvi	12.000,00	13.200,00	14.520,00
10.	Podrška projektima aktivnosti u zajednici (PAZ) ¹	56.800,00 ¹	164.720,00 ¹	232.880,00 ¹
11.	Ostali oblici	9.200,00		
Ukupno Služba za društvene djelatnos. soc. zaštitu, raseljena lica i izbjeglice		426.000,00	457.600,00	503.360,00
Ukupno iz budžeta Općine Zenica		1.602.200,00	1.744.600,00	1.919.060,00

¹ U I krugu PAZ-ova, oni su u potpunosti finansirani iz budžeta DFID projekta. Projektom dokumentom je predviđeno da učešće domaćih finansijskih sredstava iz budžeta općine i kantona u II krugu PAZ-ova (2003.) bude 50%, a u III krugu PAZ-ova (2004.) 70%. Ova budžetska linija izražava učešće domaćih finansijskih sredstava. Istovremeno, ona će biti podržavana sa sredstvima iz budžeta DFID projekta. Ukupna buduća ulaganja DFID projekta samo za PAZ-ove biće 396.737 KM u periodu 2003.-2005., čemu treba dodati već isplaćenih 112.491 KM u 2002. tj. ukupno 509.228 KM.

SREDSTVA PROJEKTA “REFORMISANJE SISTEMA I STRUKTURA REŽIMA CENTRALNE I LOKALNE SOCIJALNE POLITIKE” (donacija Vlade Velike Britanije) ZA RAZVOJ SOCIJALNE ZAŠTITE NA PODRUČJU OPĆINE ZENICA

Tabela 3.

Naziv	Godina			
	2002	2003	2004	2005
Projekti aktivnosti u zajednici (PAZ)	112.491*	225.537*	119.600*	51.600*

*planirana i obezbijedena sredstva za implementaciju reforme socijalne zaštite kroz realizaciju prioritarnih Projekata aktivnosti u zajednici. (za 2002. godinu sredstva su uplaćena te godine, kao i dio sredstava za 2003. u skladu sa planom PAZ-ova).

DRUGI IZVORI FINANSIRANJA SOCIJALNE ZAŠTITE

Tabela 4.

Naziv	Godina		
	2003 *procjena	2004 *procjena	2005 *procjena
Donirana sredstva od privatnog sektora ¹	30.000	33.000	36.000
Donacije od sportskih, kulturnih, vjerskih i drugih organizacija ²	70.000	77.000	90.000
Ukupno	100.000	110.000	126.000

¹ u cilju razvijanja održivog sistema socijalne zaštite, planirano je i uključivanje privatnog sektora, s tim što je iznos planiranih sredstava varijabilnog karaktera i ovisit će prije svega od procesa jućanja privatnog sektora, kao i jućanja svijesti samih vlasnika.

² sa istim ciljem su uvrštene i donacije od kulturnih, vjerskih, sportskih i drugih organizacija, a njihov iznos je, također, varijabilnog karaktera.

REKAPITULACIJA UTROŠENIH SREDSTAVA U 2002. GODINI, ODNOSNO PLANIRANIH ZA RAZVOJ SOCIJALNE ZAŠTITE U PERIODU 2003-2005 ZA PODRUČJE OPĆINE ZENICA

Tabela 5.

Naziv	Godina			
	2002	2003	2004	2005
Sredstva iz kantonalnog budžeta	1.921.621,40 ²	2.325.000	2.340.000	2.684.000
Sredstva iz općinskog budžeta	1.652.925,60 ¹	1.602.200	1.744.600	1.919.060
Sredstva iz drugih izvora		100.000	110.000	126.000
Sredstva DFID Projekta	112.491,00	225.537	119.600	51.600
Ukupno	3.687.038,00	4.252.737	4.314.200	4.780.660

*tabela 5. predstavlja zbirnu rekapitulaciju utrošenih sredstava za potrebe socijalne zaštite u 2002. godini, kao i zbirnu rekapitulaciju sredstava planiranih za razvoj socijalne zaštite u 2003., 2004. i 2005. godini sa ciljem izgradnje održivog sistema socijalne zaštite na području općine Zenica.

¹detajniji pregled utrošenih sredstava općine u 2000., 2001. i 2002. godini vidi Aneks 7.

²detajniji pregled utrošenih sredstava kantona u 2000., 2001. i 2002. godini vidi Aneks 8.

9. CILJEVI RAZVOJA SOCIJALNE ZAŠTITE U OPĆINI ZENICA

Ciljevi razvoja socijalne zaštite u narednom trogodišnjem periodu, u Općini Zenica će biti:

- stvaranje pretpostavki za ostvarivanje postepenog, neprestanog i realno mogućeg razvoja socijalne zaštite, zaštite porodice sa djecom, raseljenih lica i izbjeglica i humanitarne djelatnosti,
- stvaranje institucionalnih i budžetskih mehanizama za razvoj socijalne zaštite,
- uspostavljanje efikasnih mreža socijalne sigurnosti za najugroženije građane,
- osiguranje koordinacije između vladinog i nevladinog sektora u funkciji osiguranja pomoći krajnjim korisnicima socijalne zaštite,
- uspostavljanje jedinstvene baze podataka u oblasti socijalne zaštite za područje Općine Zenica,
- izgrađivanje i uspostavljanje optimalne infrastrukture u oblasti socijalne zaštite, zaštite porodica sa djecom i humanitarne djelatnosti, i to sa : prostornog, kadrovskog i tehničkog aspekta.
- kontinuirano obrazovanje i doobrazovanje kadrova u socijalnom sektoru.

10. PLANIRANE AKTIVNOSTI NA REALIZACIJI TROGODIŠNJEG PLANA RAZVOJA SOCIJALNE ZAŠTITE NA PODRUČJU OPĆINE ZENICA

Za realizaciju Plana preduzet će se sljedeće aktivnosti:

Br.	Planirana aktivnost	Sadržaj aktivnosti	Ključni zadaci	Nosioci aktivnosti	Trajanje aktivnosti
1	Razvoj funkcionalne mreže socijalne zaštite na lokalnom nivou	Jačanje NVO	Kvantitativno i kvalitativno jačanje NVO, komunalne usluge KGZ, prostor, ugovor općina –NVO	NVO, Općina	Mart 2005.
		Razvoj volonterskog rada	Animiranje građana na pružanju uzajamne pomoći	NVO, Centar za soc. rad, Općina, Sredstva informisanja, MZ	Stalna aktivnost
		Uključivanje privatnog sektora	Uspostava efikasne i brze zakonske regulative, animiranje na donatorstvo	Općina, Kanton, Sredstva informisanja, NVO	Stalna aktivnost
		Uključivanje institucija od lokalnog značaja (školsko, zdravstvo, sudstvo, vjerske institucije i sl.)	Kroz zakonsku regulativu kao i druge vidove organizovanja uključivanje u mrežu aktera socijalne zaštite	Općina, Kanton, Centar za soc. rad, NVO	Stalna aktivnost
		Edukacija aktera u sistemu socijalne zaštite	Seminari, radionice, okrugli stolovi, studentsko putovanje u UK	Projekat DFID, Općina, NVO, Centar za soc. rad	Stalna aktivnost
		Uključivanje kulturnih, sportskih i drugih sličnih organizacija	Animiranje kulturnih i sportskih organizacija na organizovanju humanitarnih manifestacija	NVO, Općina, Centar za soc. rad, Sredstva informisanja	Stalna aktivnost
		Izgradnja informacionog sistema soc. zaštite	Identifikacija korisnika i njihovih potreba, identifikacija raspoloživih resursa, stvaranje jedinstvene baze podataka	Centar za soc. rad, NVO, Općina, Sredstva informisanja	Stalna aktivnost (prateći dinamiku realizacije SOTAC Projekta)
		Razvijanje lokalne demokratije	Omogućavanje građanima da učestvuju u razvoju socijalne zaštite	NVO Općina	Stalna aktivnost

Bz.	Planirana aktivnost	Sadržaj aktivnosti	Ključni zadaci	Nosioci aktivnosti	Trajanje aktivnosti
2	Implementacija reforme socijalne zaštite	a) Podrška starim i iznemoglim licima b) Podrška djeci bez roditeljskog staranja c) Podrška djeci i odraslima sa poteškoćama u razvoju d) Podrška Romskoj Zajednici e) Podrška ženama, žrtvama nasilja f) Podrška nezaposlenim građanima	Afirmacija i dalje razvijanje koordinacionog odhoda kroz implementaciju partnerskih programa općinskih organa javnih ustanova i NVO-a	Centar za socijalni rad, NVO, Općina, MZ	Osnovan 2001. Stalna aktivnost
			Jačanje odnosa na relaciji PAZ – Mjesne zajednice	Centar za socijalni rad, NVO, Općina	Mart 2005.
			Definisanje politike koja daje prednost sistemskim mjerama i instrumentima socijalne zaštite ugroženog stanovništva u odnosu na povremene i interventne socijalne mjere koje će se i dalje primjenjivati u okolnostima kada mogu biti svrsishodne i u funkciji unapređivanja socijalnih prava građana. Imajući u vidu navedeno Općina Zenica će u okviru svojih nadležnosti provoditi mjere od značaja za ostvarivanje reforme u oblastima socijalne zaštite	Centar za socijalni rad, NVO, Općina, MZ	Stalna aktivnost
			Ostvarivanje politike konstantnog, postepenog i realno ostvarljivog razvoja u oblasti socijalne zaštite	Centar za socijalni rad, NVO, Općina, MZ	Stalna aktivnost
			Podsticanje i afirmiranje istraživačkih aktivnosti i projekata kojima je cilj proučavanje socijalnih problema i socijalno-patoloških pojava u cilju sticanja validnih saznanja koja se mogu koristiti u preventivne i mjere kurativnog karaktera	Centar za socijalni rad, NVO, Općina, MZ	Stalna aktivnost
			Provođenje utvrdjenih mjera i aktivnosti iz okvira strategije (borbe protiv siromaštva kao najvećeg socijalno - ekonomskog problema). Donošenje ovog strateškog dokumenta očekuje se na nivou BiH. Općina Zenica će u okviru svojih nadležnosti i svojih realnih mogućnosti podsticati provođenje mjera u tim aktivnostima	Centar za socijalni rad, NVO, Općina, MZ	Stalna aktivnost
			Postepenom smanjivanju institucionalnog zbrinjavanja korisnika socijalne zaštite uz favorizovanje drugih - alternativnih modela koji preferiraju preventivnom djelovanju (savjetovališta za pitanje braka i porodice, savjetovališta za djecu i omladinu, prihvatilišta za odrasle, beskućanke, skitnice, pružanje njege i pomoći u kući i drugih sadržaja).	Centar za socijalni rad, NVO, Općina, MZ	Stalna aktivnost
			Uspostavljanje jedinstvenih baza podataka u oblastima socijalne zaštite kao i njihovom konstantnom ažuriranju	Centar za socijalni rad, NVO, Općina, MZ	Stalna aktivnost
			Obezbjedivanje budžetskih pretpostavki za redovno usklađivanje materijalnih pomoći socijalnog karaktera te pretpostavki za veći obuhvat novih i potencijalnih korisnika subvenciju grijanju i uvođenje novih oblika subvencioniranja	Centar za socijalni rad, NVO, Općina, MZ	Stalna aktivnost
			Okončanje započetih aktivnosti na osnivanju kantonalnog disciplinskog centra	Centar za socijalni rad, NVO, Općina, MZ	Mart 2005.
			Realizovanje zaključaka Općinskog Vijeća o stavljanju u funkciju dijagnostičko - opservacionog centra uz obezbjeđivanje potrebnih kadrovskih i materijalnih pretpostavki	Centar za socijalni rad, NVO, Općina, MZ	Kraj 2004.
			Analiza institucionalnog razvoja Centra za socijalni rad, reforma i reorganizacija u funkciji poboljšanja i kvaliteta i kvantiteta djelatnosti.	Radna Grupa za Razvoj Centra za socijalni rad	Mart 2004.

Br.	Planirana aktivnost	Sadržaj aktivnosti	Ključni zadaci	Nosioci aktivnosti	Trajanje aktivnosti
2	Implementacija reforme socijalne zaštite	a) Podrška starim i iznemoglim licima b) Podrška djeci bez roditeljskog staranja c) Podrška djeci i odraslima sa poteškoćama u razvoju d) Podrška Romskoj Zajednici e) Podrška ženama, žrtvama nasilja f) Podrška nezaposlenim građanima	Racionalizovanje ustanova za zbrinjavanje djece bez roditeljskog staranja uz sagledavanje potencijalne namjene djelatnosti sadašnjih ustanova socijalne zaštite, a na osnovu prethodnih opsežnih rasprava koje bi se obavile na nivou stručnih timova sastavljenih iz socijalnih djelatnosti	Kanton, Općina, "Dom i porodica", "Most", Centar za socijalni rad, NVO	Septembar 2004.
			Promovisanje volonterskog rada u sektoru socijalne zaštite i veće učešće i angažovanje nevladinog sektora i obezbjeđivanje pretpostavki za zapošljavanje određenog broja profesionalaca tj. stručnih kadrova u većim humanitarnim odnosno nevladinim organizacijama sa djelatnostima koje imaju značaja za socijalnu zaštitu	Centar za socijalni rad, NVO, Općina, MZ	Stalna aktivnost
			Podsticanje, ohrabrivanje i podrška rada nevladinih organizacija koje raspolažu sa značajnim potencijalom i resursima od značaja i mogućnosti doprinosa i uticaja na dalji razvoj socijalne zaštite. U vezi sa ovim razvojnim zadatkom težit će se u osiguranju pomoći najugroženijima	Centar za socijalni rad, NVO, Općina, MZ	Stalna aktivnost
			Neprestano razvijanje i unapređivanje saradnje sa višim nivoima vlasti, drugim vladinim i nevladinim organizacijama, mjesnim zajednicama, građanima kao krajnjim korisnicima i drugim organizacijama i institucijama	Centar za socijalni rad, NVO, Općina, MZ	Stalna aktivnost
			Podrška i podsticanje kontinuiranog obrazovanja i doobrazovanja stručnih kadrova socijalnog profila i njihovom zapošljavanju u oblasti socijalne politike	Centar za socijalni rad, NVO, Općina, MZ	Stalna aktivnost
			Izgrađivanje i uspostavljanje optimalnih infrastrukture u oblastima socijalne zaštite, zaštite porodice sa djecom i humanitarne djelatnosti sa prostornog ljudskog i tehničkog aspekta	Centar za socijalni rad, NVO, Općina, MZ	Stalna aktivnost
3	Jačanje svijesti o novom sistemu socijalne zaštite	Medijska prezentacija na lokalnom nivou i šire	Prezentacija plana u lokalnim sredstvima informisanja (radio, TV), Objavljivanje članaka u štampi	Općina, NVO, sredstva informisanja	Stalna aktivnost
		Održavanje tribina i okruglih stolova	Prezentacija plana	Općina, Centar za socijalni rad, NVO, mediji	Stalna aktivnost
		Održavanje radionica	Edukacija	Centar za socijalni rad, Općina, NVO	Stalna aktivnost
		Zakonske obaveze finansiranja			
4	Finansiranje razvoja sistema socijalne zaštite na lokalnom nivou	Sredstva iz kant. budžeta za korisnike socijalne zaštite koji ispunjavaju uvjete za sticanje tih prava po osnovu Zakona	Racionalno korištenje postojećih budžetskih sredstava	Centar za socijalni rad, Općina Zenica	Stalna aktivnost
		Sredstva iz općinskog budžeta, plaće zaposlenih u Centru i materijalni troškovi	Racionalno korištenje postojećih budžetskih sredstava	Centar za socijalni rad, Općina Zenica	Stalna aktivnost
		Drugi vidovi finansiranja			
		Sredstva od privatnog sektora	Motivacija privatnog sektora kroz poreske olakšice na donirane prihode, jača inspeksijska kontrola poreske politike, objavljivanje informacije na TV o doniranim sredstvima privatnih preduzeća	Općina, Kanton	Stalna aktivnost

Bz.	Planirana aktivnost	Sadržaj aktivnosti	Ključni zadaci	Nosioći aktivnosti	Trajanje aktivnosti
4	Finansiranje razvoju sistema socijalne zaštite na lokalnom nivou	Donirana sredstva od sportskih i kulturnih organizacija	Motivisati kulturne i sportske organizacije da organizuju manifestacije u dobrotvorne svrhe, a kroz pomoć istim od strane općine (npr. plaćanje telefona...)	Općina, Kanton	Stalna aktivnost
		Sredstva od projekta DFID-a i druge donacije	- Izrada trogodišnjeg plana razvoja socijalne zaštite u općini Zenica, - Realizacija Projekata aktivnosti u zajednici - Studijska putovanja, Obuka	Općina, Centar za socijalni rad, NVO	Mart 2005.
		Samofinansiranje korisnika	Učešće korisnika i njihovih srodnika,	Korisnici i srodnici	Stalna aktivnost
		Drugi izvori	Legati, pokloni i oporuke	Korisnici, druge osobe i institucije	Stalna aktivnost

* Aktivnosti i njihova dinamika realizacije biće godišnje pručena, a rokovi izvršenja dalje precizirani kroz godišnje revizije plana.

11. ZAKLJUČCI PLANA

1. Plan razvoja socijalne zaštite na području općine Zenica u periodu 2003-2005 je utvrdio pravce aktivnosti svih subjekata u oblasti socijalne zaštite, te napravio dobru osnovu za realizaciju projektnih aktivnosti sa fokusom na kvalitet rada vladinih institucija i nevladinih organizacija.

2. Dosadašnja saradnja, te uspostavljena planirana saradnja vladinog i nevladinog sektora u oblasti socijalne zaštite u kontinuiranoj razmjeni informacija, zajedničkih aktivnosti obezbijedit će kvalitetnije socijalne usluge u funkciji zadovoljavanja socijalnih potreba građana.

3. Planirane aktivnosti koje su vremenski definisane, omogućit će kontinuirano sagledavanje i analizu dostignutih promjena i reformi u sektoru socijalne zaštite.

4. Obzirom da je socijalna zaštita državna i društveno organizirana djelatnost, te da se u ukupnoj reformi i tranziciji društveno-ekonomskih odnosa u BiH planira, predviđa i očekuje veća briga društvene zajednice za ovu djelatnost, to su i očekivanja od realizacije ovog plana sasvim opravdana.

5. Ovaj plan polazeći od naznačenih aktivnosti treba da doprinese reformi sistema socijalne zaštite, razvoju partnerstva vladinog i nevladinog sektora, realizaciji projekata u zajednici, a sve u funkciji promoviranja pristupa zasnovanog na ublažavanju socijalnog stanja građana Zenice.

PREGLED ODOBRENIH PROJEKATA AKTIVNOSTI U ZAJEDNICI PO OPĆINAMA/OPŠTINAMA 2002.-2003.

Broj projekta	Naziv projekta	Organizacija/Udruženje	Budžet projekta (KM)
ZENICA			
ZE 01	"Savjetovalište za djecu i roditelje - Centar za edukaciju "	U.G. "Lotos", Zenica	30,000.00
ZE 04	"Razvoj mješovitog sistema brige u zajednici"	Centar za socijalni rad, Zenica	30,000.00
ZE 05	"Prevenција poremećaja u ponašanju djece i omladine"	Centar za socijalni rad, Zenica	29,917.00
ZE 06	"Kućna njega i pomoć u kući starim i iznemoglim licima"	Općinska organizacija Crvenog križa, Zenica	30,000.00
ZE 09	"Učešće u socijalnoj zaštiti mladih u ruralnim sredinama "	Crveni polumjesec Ze-do kantona	18,350.00
ZE 11	Agencija: "Pomozimo im da čuju"	UG oštećenog sluha, Zenica	25,100.00
ZE 12	"Klub mladih u Mjesnim zajednicama i ustanovama"	U.G. "Naša djeca", Zenica	30,000.00
ZE 13	"Edukacija za pokretanje malog biznisa"	H.O. Dom mladih, Zenica	29,950.00
ZE 15	"Znanjem protiv droge"	Međunarodni forum solidarnosti BiH, Zenica	29,986.00
ZE 16	"Klub liječenih alkoholičara"	U.G. Forum građana Zenice	27,925.00
			281,228.00

Aneks 1

USTANOVE SOCIJALNE ZAŠTITE

Centar za socijalni rad Zenica

Djelatnosti JU Centar za socijalni rad Zenica

U skladu sa Odlukom općine Zenica o zadržavanju prava osnivača JU Centar za socijalni rad Zenica djeluje kao javna ustanova za pitanja stručnog rada u oblastima socijalne sigurnosti, socijalne zaštite, dječije zaštite (osim za oblike dječije zaštite za koje se osnivaju posebne ustanove) i organ starateljstva sa javnim ovlaštenjima.

U okviru Centra organizovan je i djeluju dijagnostičko-opervacioni centar za vaspitno zanemarenu i zapuštenu djecu i omladinu, disciplinski centar za vaspitno zapuštenu djecu i omladinu, prihvatna stanica za djecu i omladinu, te savjetovalište za pitanja braka i porodice.

Socijalna zaštita

- materijalna pomoć (stalna i povremena),
- osposobljavanje za rad maloljetnih lica ometenih u fizičkom ili psihičkom razvoju i invalidnih lica,
- smještaj djece i odraslih lica u organizacije socijalne zaštite ili drugu porodicu,
- kućna njega i pomoć u kući za stara i iznemogla lica,
- pomoć u dnevnom zbrinjavanju,
- pružanje usluga socijalnog i drugog stručnog rada,
- drugi oblici socijalne zaštite.

Zaštita vaspitno zanemarene i vaspitno zapuštene djece

(djeca neprilagođenog ponašanja)

Uloga i zadaci Centra za socijalni rad u populaciji vaspitno zanemarenih i vaspitno zapuštenih maloljetnika je slijedeća:

- praćenje i proučavanje pojava vaspitne zanemarenosti i vaspitne zapuštenosti,
- rano otkrivanje porodica, grupa i pojedinaca kod kojih postoji vjerovatnoća ili su se pojavili indikatori vaspitne zapuštenosti radi preduzimanja odgovarajućih mjera zaštite,
- planiranje, programiranje i podsticanje društvenih akcija i aktivnosti radi sprječavanja uzroka ometenosti maloljetnika u socijalnom razvoju,
- preduzimanje različitih vidova aktivnosti preventivne zaštite prema vaspitno zanemarenim i vaspitno zapuštenim maloljetnicima uz prethodnu opservaciju od strane stručnih radnika,
- socijalno zaštitna funkcija centra kroz izvršenje vaspitnih mjera i otklanjanje posljedica ometenosti u socijalnom razvoju,
- koordinacijska inicijativna uloga u institucijama socijalne zaštite i drugim društvenim organima i organizacijama na zaštiti vaspitno zanemarenih i vaspitno zapuštenih maloljetnika.

Zaštita porodice sa djecom

- ostvarivanje prava na naknadu plaće ženi-majci u radnom odnosu za vrijeme porodijskog odsustva,
- ostvarivanje prava na novčanu pomoć porodilji koja nije u radnom odnosu,
- ostvrivanje drugih zakonom predviđenih prava iz domena zaštite porodice sa djecom.

Zaštita braka i porodice i poslovi starateljstva

- zaštita braka i porodice
- mirenje bračnih drugova,

- izdržavanje malodobne djece (davanje prijedloga nadležnom sudu),
- povjeravanje malodobne djece (davanje prijedloga nadležnom sudu),
- davanje mišljenja nadležnom sudu za zaključivanje maloljetničkih brakova,
- savjetodavni rad.

Poslovi starateljstva

- usvojenje
- stavljanje pod starateljstvo malodobne djece koja ostanu bez roditeljskog staranja,
- stavljanje pod starateljstvo punoljetnih osoba kojima je odlukom nadležnog suda oduzeta poslovna sposobnost (potpuno ili djelimično)
- postavljanje staraoca za posebne slučajeve,
- odlučivanje o povjeravanju djece iz vanbračne zajednice,
- uređivanje načina održavanja ličnih odnosa roditelja i djece u slučajevima razvoda braka ili poremećenih odnosa između roditelja (viđanje i kontaktiranje sa djecom),
- odlučivanje o raspolaganju imovinom malodobne djece i punoljetnih lica pod starateljstvom,
- savjetodavni rad.

Dječiji dom «Dom i porodica» Zenica

Obezbjedivanje smještaja, vaspitanja, obrazovanja i osposobljavanja za samostalan život i rad djece i omladine do 18 godina starosti, i to:

- djece bez oba roditelja,
- djece nepoznatih roditelja,
- djece napuštene od strane roditelja,
- djece roditelja lišenih roditeljskog prava,
- djece roditelja spriječenih u vršenju roditeljske dužnosti,
- djece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama.

Osnovnu djelatnost ova ustanova ostvaruje shodno ovlaštenjima, pravima i odgovornostima koje proizilaze iz odluke Općine Zenica, kao osnivača, Zakonskih i podzakonskih propisa.

Dječiji centar “Most” Zenica

- Privremeno kratkoročno zbrinjavanja djece bez roditeljskog staranja i djece u stanju socijalne potrebe s ciljem iznalaženja adekvatnog dugoročnog zbrinjavanja istih, pri čemu se favorizuje porodični smještaj,
- Privremeno kratkoročno zbrinjavanj trudnica, majki i beba, majki sa djecom u stanju socijalne potrebe. Cilj je iznalaženje adekvatnog dugoročnog zbrinjavanja istih, po mogućnosti zadržavanje djece od strane majki.
- Edukacija profesionalaca, paraprofesionalaca, hranitelja i staratelja u oblasti dječije i socijalne zaštite,
- Savjetodavni centar za roditelje, staratelje, djecu i adolescente.

Pregled dodatnih oblika socijalne zaštite finansiranih iz budžeta općine Zenica

Klubovi za dnevni boravak sarih lica. Na području općine Zenica djeluje 10 klubova u Mjesnim zajednicama: Brist, Crkvice, N.Radakovo, Nova Zenica, Londža, Sejmen, Blatuša, Tetovo, Gornja Gračanica i Nemila. Ovi Klubovi su značajan faktor poboljšanja socijalne i životne situacije starijih lica, zadovoljavanja psihosocijalnih potreba i upražnjavanja slobodnog vremena u zajednici. U ovim klubovima stara lica imaju mogućnost konzumiranja toplih napitaka, prelistavanja novina i igranje šaha i sl. Nije izvršano proširenje mreže ovih klubova zbog nedostatka sredstava iako postoje zahtjevi jednog broja mjesnih zajednica (Stranjani, Lokvine, Perin Han i dr.). U okviru ovih aktivnosti budžetom su planirana i realizovana sredstva u iznosu od 30.000,00 KM. Za rad svih klubova urađena su pravila i dostavljena udruženjima penzionera i mjesnim zajednicama, a u cilju poduzimanja mjera na samoodrživost ovog projekta (kvalitetniji i kvantitetniji rad, uvođenje članarine i dr.).

Gradska narodna kuhinja Zenica, kao svojevrsan i dobro organizovan projekat socijalne zaštite najugroženijih kategorija građana Zenice (pravo na topli obrok imaju neobezbjeđena i za zad nesposobna lica, stari hronično oboljeli, bez porodičnog staranja, fizički invalidna lica, penzioneri i lica u stanju socijalne potrebe) sa primanjima do 150 KM. U ovaj projekat uključeno je 5 nevladinih organizacija (Merhamet, Crveni križ, Crveni polumjesec, Ruhama, Udruženje penzionera) i dvije ustanove (Centar za socijalni rad i Dom i porodica). Distribucija i podjela toplih obroka vrši se na pet punktova u mjesnim zajednicama: Blatuša, Londža, Crkvice, N. Radakovo i Kasina 3. i 5. Nepokretnim osobama (24 lica) tople obroke dostavljaju u njihove domove aktivnisti Ruhame. Svaka tri mjeseca, a od 01.01.2002. godine mjesečno, vrši se revizija korisnika, tako da sada obroke koristi oko 1.295 lica.

U slijedećoj tabeli dat je pregled korisnika i troškova:

Redni broj	2002. god.	Broj korisnika	Broj obroka	Cijena po obroku	Iznos računa za spravljanje obroka	Vrijednost nabavljene sirovine	Ukupno na teret
1	Januar		1462	0,35	17.021,20	28.902,88	41.924,08
2	Februar		1400	0,35	14.691,60	21.006,02	35.697,62
3	Mart		1353	0,35	13.529,25	17.668,61	31.197,86
4	April		1274	0,33	11.854,92	16.879,48	28.734,40
5	Maj		1256	0,33	12.422,19	14.064,21	26.486,40
6	Juni		1278	0,33	11.836,77	12.071,76	23.908,53
7	Juli		1312	0,33	12.829,08	8.543,94	21.378,02
8	Avgust		1304	0,33	12.928,08	11.491,61	24.419,69
9	Septembar		1295	0,33	11.930,49	14.824,58	26.755,07
10	Oktobar		1322	0,33	13.005,65	17.762,29	30.767,94
11	Novambar		1301	0,33	12.385,56	19.045,06	31.430,62
12	Decembar		1298	0,33	12.407,34	14.343,76	26.751,10
U K U P N O :					156.842,13	192.609,20	349.451,33

Pomoć u naturi i jednokratne novčane pomoći, realizuju se u saradnji sa JU Centar za socijalni rad Zenica na osnovu konkretnog protokola. Zbog teške socijalno-ekonomske situacije i daljeg pada ličnog i društvenog standarda građani se sve više obraćaju u Općinu Zenica, pored javnih ustanova iz oblasti socijalne zaštite i lokalnih humanitarnih organizacija. Mjesečno se primi oko 180-200 pismenih i usmenih zahtjeva lica koja traže pomoć u hrani, odjeći, higijenskom i školskom priboru, snošenju troškova liječenja, lijekova, električne energije, ogrjeva i dr. Jedan od vidova pomoći na ovaj način su interventi paketi hrane. U proteklom periodu za 214 zahtjeva pomoć je pružena u JU Centar za socijalni rad Zenica, zatim 212 interventnih paketa i 60 paketa brike-ta po 50 kg. odnosno 4200 kg.

U skladu sa budžetom Općine Zenica, a na osnovu konkretnih zahtjeva i obrađenih socijalnih potreba po osnovu zaključka načelnika isplaćeno je za 62 korisnika iznos od 10.570 KM jednokratnih novčanih pomoći (teška socijalna situacija porodice, liječenje, školski pribor i dr.)

Subvencija grijanja, socijalno ugroženih lica-domaćinstava, kao prošireni oblik socijalne zaštite primjenjuje se za posljednje tri sezone grijanja. Ove povremene socijalne intervencije i zaštitu ostvaruju (domaćinstva) korisnici stalne socijalne pomoći i lica koja su na smještaj primila djecu pod starateljstvom. Vijeće općine Zenica svake godine donosi odluku o subvencioniranju troškova grijanja socijalno ugroženih lica-domaćinstava. U sezoni 2001/2002 godina, za 541 korisnika stalne socijalne pomoći, koji stanove zagrijavaju na čvrsto gorivo, isplaćeno je 76.300,00 KM, a za 115 korisnika koji koriste daljinsko grijanje isplaćeno je 49.476,40 KM, dakle ukupno 125.776 KM na teret Budžeta općine.

Ovaj dodatni oblik socijalne zaštite socijalno ugroženih građana izuzetno je značajan jer je ublažio pad društvenog standarda ove kategorije građana. U tom smislu subvencija grijanja socijalno ugroženih građana ima svoju punu opravdanost. U cilju zaštite društvenog standarda građana Zenice, na prijedlog Vijeća općine Zenica, Upravni odbor JP Grijanje Zenica je donio odluku o pružanju povlastice o plaćenju troškova daljinskog grijanja do 50% za kategorije penzionera sa najnižom penzijom, te članovima udruženja građana sa posebnim potrebama, uz uslov da redovno izmire 50% troškova. U tom smislu, u saradnju sa UG penzionera i udruženja građana iz sfere socijalne zaštite, urađeni su spiskovi ovih populacija koja treba da ostvare ovu povlasticu (sa 30.06.2002. godine). Na osnovu informacija JP Grijanje Zenica ovu povlasticu je ostvarilo:

za period VIII-XII 2001. godine 1140 korisnika	- 113.721,70 KM
za period I-VI 2002. godine 1313 korisnika	- 147.649,42 KM

Dakle, povlasticu za grijanje je ostvarilo (2453 lica, a troškovi su 269.371.12, KM na teret JP Grijanje Zenica)

Evidentiranje i konkretna pomoć u snošenju dijela troškova prevoza lica na hemodijalizu u saradnju sa HO Ruhama (mjesečno oko 12 osoba oboljelih od ove teške bolesti), a isplaćeno je 2.800,00 KM.

Realizacija Protokola o suzbijanju prosječenja na području općine Zenica u partnerstvu sa JU Centar za socijalni rad Zenica, Policijskom upravom Zenica, Općinskim sudom za prekršaje i nevladinim organizacijama koje okupljaju građane romske populacije. Rezultati su u ovoj oblasti promjenljivi, u toku ljeta je povećan broj lica koja se bave prosjačenjem, dolazak lica sa područja drugih općina i dr.

Posebna aktivnost usmjerena je na saradnju i rad udruženja građana iz oblasti socijalne zaštite i humanitarnih organizacija koje djeluju na području općine Zenica. Općina daje veliku potporu radu nevladinih organizacija, sve više se ostvaruje bolja i konkretnija saradnja. Posebno je značajno da se uspješno razvija partnerstvo vladinog i nevladinog sektora. Za rad ovih organizacija realizovano je 56.000,00 KM.

Dodatni vid pomoći socijalno ugroženim porodicama predstavlja snošenje troškova sahrana, članova njihovog užeg porodičnog domaćinstva za što Općina Zenica godišnje izdvaja cca 10.000,00 KM.

Uloga nevladinih organizacija u provođenju socijalne zaštite

Shodno rješenjima koja prioizilaze iz Federalnog zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom (član 4) propisano je: "Djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom mogu obavljati i humanitarne organizacije, udruženja građana, vjerske zajednice i organizacije koje oni osnivaju, građanin pojedinac i strana fizička ili pravna lica.

U općini Zenica djeluje određen broj nevladinih organizacija koje se u većoj ili manjoj mjeri bave segmentarnim aktivnostima socijalnog karaktera. To su:

UG oboljelih od distrofije Zeničko-dobojskog kantona.

Djelatnost: Okupljanje i evidentiranje lica oboljelih od distrofije, pružanje pravne i humanitarne pomoći, rehabilitacija i rekreacija oboljelih od distrofije.

UG "Naša djeca" Zenica

Djelatnost: U.G. "Naša djeca" Zenica je nevladina i nestranačka neprofesionalna organizacija koja je posvećena promovisanju prava djeteta i implementaciji programa za opštu brigu i zaštitu djece i mladih u skladu sa Konvencijom UN o pravu djeteta na području Zeničko-dobojskog kantona, kroz programe edukacije, organizovanja korištenja slobodnog vremena, pomoći bolesnoj djeci i djeci sa posebnim potrebama, pomoći socijalno ugroženoj djeci i djeci bez jednog roditelja ili oba roditelja kao programe javnog zagovaranja.

Općinska organizacija Crvenog križa Zenica

Djelatnost: Humanitarna organizacija. U svojoj aktivnosti ova organizacija svojim najvećim dijelom bavi se obezbjeđivanjem i distribucijom humanitarne pomoći prirodnog karaktera za najugroženije kategorije stanovništva, pružanjem i obezbjeđivanjem određenih zdravstvenih usluga socijalno ugroženim licima, organizovanjem i provođenjem programa kućne njege najugroženijim građanima odnosno licima koja žive sama i bez sredstava za egzistenciju. Osim toga ova organizacija podstiče i organizuje dobrovoljno davalatstvo krvi koje je od posebne važnosti za pomoć najugroženijim koji u kritičnom trenutku istu nisu u stanju nabaviti.

Crveni polumjesec Zenica

Djelatnost: Humanitarna organizacija. U svom djelovanju ova organizacija značajnim dijelom provodi programe socijalnog karaktera.

UG Oboljelih od multipleks skleroze

Djelatnost: Pružanje usluga osobama oboljelim od multipleks skleroze koji su pretežnim dijelom socijalnog karaktera.

UG Lotos, zaštita mentalnog zdravlja.

Djelatnost: Zaštita mentalnog zdravlja, rad sa talentovanom djecom, edukacija, zaštita okoline, integracija mentalno hendikepirane omladine, razvoj dobrovoljnog sektora, izgradnja tolerancije u lokalnoj zajednici.

Udruženje slijepih građana Zenice

Djelatnost: Blagovremeno otkrivanje i evidentiranje slijepih lica, zaštita i rehabilitacija slijepih, opismenjavanje na Brajevom pismu, zapošljavanje slijepih članova, nabavka tehničkih pomagala, kulturno prosvjetni rad.

UG MEDICA Zenica

Djelatnost: Terapijski rad (psihološki, medicinski) sa ženama i djecom žrtvama nasilja (u ratu i van rata), zalaganje u zajednici na prevenciji nasilja.

UG "Romano lil" Zenica

Djelatnost: Rad na provođenju aktivnosti što u biti podrazumjeva ukupne napore na adekvatnoj integraciji roma u društvu. Isto podrazumjeva aktivnosti i napore koji se provode u pravcu rješavanja djelimičnih problema ovih građana socijalnog karaktera kao što su: stanovanje, socijalne intervencije, pokušaji organizovanja u pravcu stvaranja pretpostavki za zapošljavanje, suzbijanje prosjačenja i sl.

UG Roma Romano centro

Djelatnost: Edukacija, pomoć u hrani i odjeći, rješavanje stambene problematike.

UG Invalida rada i invalidnih penzionera općine Zenica

Djelatnost: Aktivnosti i učešće u rješavanju ukupnih pitanja, problema i potreba radnika sa umanjnim i izmjenjenim sposobnostima. Dio aktivnosti usmjeren je i u pravcu rješavanja pitanja zadovoljavanja socijalnih potreba ovih građana

UG penzioneri Zenice

Djelatnost: Humanitarna djelatnost koja je usmjerena u pravcu pomoći penzionerima koji se nalaze u nepovoljnom socijalnom položaju.

UG "Asocijacija prosperiteta" Zenica

Djelatnost: Socijalna politika i izdavačka djelatnost

Opštinsko UG i članova porodica civilnih žrtava rata Zenica

Djelatnost: Usmjerenost na pomoć civilnim žrtvama rata,

"UMERO" UG za pomoć mentalno retardiranim osobama

Djelatnost: Pružanje pomoći i sagledavanje problema mentalno retardiranih osoba, posebno njihova socijalna dimenzija.

HO RUHAMA

Djelatnost: Pomoć starim i iznemoglim - kućna njega.

UG STELA

Djelatnost: zaštita mentalnog zdravlja.

Centar za mentalno zdravlje

Djelatnost: Sve vrste pomoći osobama koje imaju ili su imale probleme u oblasti mentalnog zdravlja.

Plan aktivnosti u opštini Zenica

Uvod

Ovaj plan je sažetak aktivnosti koje će implementirati lokalni akteri, na osnovu saglasnosti sa preporukama sadržanim u Zaokruženom izvještaju i Izvještaju o fazi analize, koje obuhvataju zaključke završnih radionica iz faze analize, a koje će se realizovati u naredne tri godine.

Plan je rezultat duge i detaljne analize organizacije pružanja usluga na lokalnom nivou i situacije koja uključuje konsultacije u kojima učestvuju predstavnici lokalne zajednice, lokalnih vlasti, NVO i privatnog sektora, ostali članovi društva i korisnici usluga.

Ovaj plan prikazuje brojne ciljeve kojima bi se ostvarila dogovorena vizija o promjenama kao dijelu DFID-ovog projekta *“Reformisanje sistema i struktura režima centralne i lokalne socijalne politike u BiH”*.

Ovim se planom uzimaju u obzir lokalne potrebe i kapaciteti. Plan bi trebalo da služi kao vodič koji treba prilagođavati i ažurirati kako bi odražavao izmjenjene potrebe i uslove kao rezultat aktivnosti koje provode različiti lokalni akteri predstavljajući Opštinu, NVO-e i ostale grupe u zajednici u vrijeme trajanja ovog plana.

Upravni odbor projekta će svakih šest mjeseci vršiti analizu plana i jednom godišnje ga revidirati.

Vizija

Nakon faze analize, akteri na nivou pilot opština su sasvim dovoljno informisani da bi mogli dijeliti zajedničku viziju o budućem pružanju socijalne zaštite u BiH. Ovo obuhvata mnoge aspekte iz prakse Evropske Unije. Ovo takođe odražava i realnu sliku o raspoloživosti izvora za održivost socijalne politike kao i kompromise koji iz tog proizilaze a potrebni su kako bi se mogli približiti ostvarenju ove vizije. Vizija, kao selektivna primjena najboljih iskustava Evropske Unije na lokalnom nivou, će:

- formirati sistem koji polazi od potreba klijenta, sa uslugama koje se baziraju na planovima za individualnu njegu;
- izraditi planove za individualnu njegu na osnovu pojedinačnih konsultacija sa klijentima;
- uspostaviti odgovarajuću ravnotežu između novčanih primanja i socijalne njege, obuhvatajući širok spektar njege koja uključuje i aktivnosti prevencije i ostvarivanju ciljanih materijalnih primanja. Ovdje bi se redovnim plaćanjem socijalne zaštite razvila sigurna mreža kao posljednje rješenje;
- navesti sve agencije i aktere u zajednici da daju svoj doprinos socijalnoj njezi i to prema potrebama klijenata i prema fleksibilnoj primjeni njihovih znanja i vještina;
- biti planirana putem konsenzusa na nivou zajednice, kroz višegodišnju strategiju usaglašenu u svim sektorima;
- maksimalno iskoristiti ograničene izvore usmjerivši se na one koji su najugroženiji i kojima je pomoć najviše potrebna;
- biti transparentna i lako razumljiva, u jednostavnim okvirima; i
- biti integrisana u druge usluge i programe socijalne zaštite na opštinskom nivou sa naglaskom na obrazovanje i obuku, stvaranje radnih mjesta, zakon i pravosuđe te ostale usluge u okviru socijalne zaštite.

Pilot opštine su svjesne činjenice da one, kao i druge opštine, moraju proći kroz proces transformacije da bi mogle obezbijediti socijalnu zaštitu prihvatljive kvalitete i standarda, sa kombinovanom i djelimično neformalnom ekonomijom na mikro nivou. Razvojne aktivnosti na nivou institucija imaju za cilj da usmjere, vode i implementiraju viziju koja će biti održiva i spriječiti siromaštvo. Ove aktivnosti su brojne i navedene u daljem tekstu.

Osnovni ciljevi

Namjera je da se ovi ciljevi ostvaruju kroz više međusobno povezanih zadataka, koje će odrediti, koordinirati i voditi lokalni Upravni odbor projekta (UOP). Za obavljanje pojedinih zadataka formirati će se radne grupe, koje će pronalaziti rješenja za ostvarivanje ovdje navedenih ciljeva na lokalnom i/ili entitetskom nivou. Član UOP-a će imati ulogu predsjedavajućeg u svakoj od radnih grupa. Svaka radna grupa će se sastojati od relevantnih predstavnika zainteresovanih lokalnih aktera, dok će domaći stručnjaci sa znanjem iz odgovarajućeg područja davati savjete i pružati pomoć, a kada to bude neophodno koristiti će se i dodatni savjeti relevantnih stranih stručnjaka:

1. Poboljšati djelotvornost Rukovođenja opštinskom socijalnom politikom i pružanja socijalnih usluga od strane Centara za socijalni rad (CSR) i Odjela za društvene djelatnosti

Dogovoreni zadaci za ostvarivanje ovog cilja su sljedeći:

- *Uvođenje formalnog procesa planiranja kroz razvoj Plana za razvoj socijalne zaštite na opštinskom nivou (PRSZO)*

Svrha PRSZO-a je spajanje zajedničkih napora svih sektora koji podržavaju partnerski pristup, koji će ojačati razvoj strategije socijalne zaštite na lokalnom nivou. Kada se izradi i usvoji na UOP-u PRSZO će biti dostavljen Opštinskom parlamentu kako bi bio službeno odobren kao vodič opštinske socijalne politike koji će obuhvatiti sljedeće:

- procjenu trenutnih i budućih potreba, uključujući i usaglašene prioritete za ciljane grupe koji su naznačeni u PAZ programu;
- procjenu postojećih resursa;
- niz usaglašanih prioritetnih ciljeva kako bi se ispunile praznine kod postojećeg pružanja usluga, uključujući i projektne prijedloge za PAZ program;
- usaglašeni mješoviti tip budžeta; i
- usaglašen proces analize i revizije

- *Razvoj pristupa koji polazi od potreba klijenta*

Svrha razvoja pristupa koji polazi od potreba klijenta je odmicanje od postojećeg institucionalnog sistema pružanja usluga prema izradi procjene stanja korisnika usluga kako bi se sredstva usmjerila na procijenjene potrebe u dogovoru sa klijentom. Razvoj ovog pristupa će uključiti sistem koji:

- je usmjeren na potrebe;
- je utvrđen prema usaglašenim kriterijima vrednovanja na lokalnom nivou;
- je zasnovan na procjeni potreba pojedinaca;
- u osnovi ima plan individualne njege; i
- omogućava korisnicima usluga da učestvuju u donošenju odluka.

- *Razvoj Centara za socijalni rad i Odjela za društvene djelatnosti*

Kontinuirani razvoj alternativnog, rentabilnog sistema socijalne zaštite i pružanja usluga putem Centara za socijalni rad (CSR) (ili Odjela za društvene djelatnosti) uključujući filozofiju i vodeće principe “pristupa koji polazi od potreba klijenta”. Ovaj razvoj će takođe obuhvatiti i:

- podršku partnerstvu i vodećoj ulozi zajednice u stvaranju socijalne politike kroz saradnju sa opštinom, drugim opštinskim organima, NVO-ma, MZ i ostalim skupinama i udruženjima u okviru zajednice;
- stvaranje kadrovskih struktura, sa jasno definisanim ulogama i odgovornostima, za podršku ideje o partnerstvu;
- unaprijeđenje uloga i odgovornosti upravnog odbora;
- bazu podataka o klijentima;
- razvoj standarda kvalitete pružanja usluga;
- razvoj procesa praćenja i analize, uključujući službeni inspekciju usluga;
- raznovrsna i sveobuhvatna osnova finansiranja; i
- razvoj zajedničkih i fleksibilnih budžetskih sistema.

Razvoj institucionalnog smještaja

Svrha uvođenja filozofije i vodećih principa sadržanih u usvajanju “pristupa koji polazi od potreba klijenta” je poboljšanje kvalitete života ljudi koji žive u institucijama. Ovo će se postići kroz razvoj programa individualne njege klijenata. Pored ovog razvoja, razmatrati će se veća primjena pristupa na nivou zajednice kao alternativa dugoročnom pružanju njege u institucijama, a ovo će rezultirati smanjenjem korištenja i troškova smještajnih kapaciteta u institucijama.

Ovaj razvoj uključuje:

- razvoj planiranja individualne njege za sve štićenike;
- uvođenje redovnih službenih analiza ovih planova individualne njege;
- uvođenje organizovane pomoći i dokvalifikaciju kadrova;
- uvođenje minimalnih kvaliteta za standarde njege adekvatnih za sve one koji pružaju usluge;
- jačanje formalnih kontakata između osoblja CSR (ili Odjela za društvene djelatnosti), štićenika i njihovih porodica; i
- metode istraživanja i nalaženja alternativnih načina za obezbjeđenje smještaja, njege i pomoći.

- *Razvoj saradnje između organizacija*

Daljnji razvoj saradnje između CSR (ili Odjela za društvene djelatnosti) i drugih lokalnih organizacija će obezbijediti doprinos svake organizacije u vidu najboljeg i najrentabilnijeg rješenja pri zadovoljavanju procijenjenih potreba pojedinih klijenata. Uloženi trud na lokalnom nivou će doprinjeti nastavku razvoja saradnje između sljedećih povezanih područja:

- obrazovanje
- zdravstvo; i
- policija i pravosuđe

- *Finansijska i zakonodavna pitanja*

Razvoj pristupa implementaciji socijalne politike, koji se bazira na činjenici da zakon, administracija i finansije nisu same po sebi cilj, nego treba da “polaze od potreba klijenta” i kao takvi treba da se pobrinu da klijenti dobiju novčane nadoknade i usluge koje im pripadaju. Prihvatajući ovaj “pristup koji polazi od potreba klijenata” u lokalnom, opštinskom kontekstu, radnici u državnim službama, uz pomoć nevladinog sektora i drugih agencija, djeluju kreativnije u okviru postojećeg zakonodavnog sistema kako bi uveli pozitivne promijene za postizanje efikasnijeg korištenja sredstava. Ovo će se postići kroz:

- utvrđivanje jedinične cijene za pružanje postojećih usluga u cijelom sektoru;
- pronalaženje alternativnih rješenja za usmjeravanje i distribuciju novčanih sredstava;
- podrška stranom finansiranju kroz partnerstva sa NVO-ima; i
- utvrđivanje prihvatljivih metoda za udruživanje finansijskih sredstava

2. Učvrstiti Partnerstva na nivou zajednice

Dogovoreni zadaci za ostvarivanje ovog cilja su sljedeći:

- *Kontinuirani razvoj Projekata aktivnosti u zajednici (PAZ)*

Kroz neprekidno jačanje formalnih i neformalnih veza između opština, CSR (ili MSPD), NVO-a i MZ-a, stvaranjem struktura koje će podržati bolju saradnju između različitih sektora čime će se postići efikasnije korištenje sredstava. Ovo će se postići kroz daljnji razvoj:

- kombinovanog sistema pomoći;
- koordinacija i korištenje kapaciteta NVO-a putem NVO foruma ili drugih oblika konsultacija;
- pristup alternativnim izvorima finansiranja NVO-a;
- formalno ugovaranje pružanja usluga kada i gdje se ukaže potreba za to; i
- testiranje partnerstva na lokalnom nivou u praksi kroz Projekte aktivnosti u zajednici.

- **Razvoj Projekata aktivnosti u zajednici (PAZ)**

Razvoj PAZ-a se čini kao prilika da se učvrste postojeća, kao i da se na veoma praktičan način testiraju nova partnerstva u zajednici. PAZ će se nadograditi na postojeće aktivnosti i prikazati nove projektne aktivnosti kao i alternativne metode pružanja i poboljšanja usluga socijalne zaštite na lokalnom nivou. Namjera je da se putem PAZ-a:

- razvijaju nove mreže između aktera u području socijalne zaštite;
- unaprijede procesi i sistemi organizovanja i pružanja njege i pomoći;
- poboljša komunikacija između organizacija, korisnika usluga i šire zajednice;
- bolje iskoriste postojeći resursi (materijalna sredstva, kadrovi i ostala sredstva); i
- da se bolje usmjeravaju sredstva socijalne zaštite i to prema onima koji su evidentirani kao najugroženiji slučajevi.

- **Razvoj i nastavak rada Upravnih odbora projekta (UOP)**

Neprekidno učešće UOP-a u praćenju i implementaciji Plana aktivnosti u opštini će doprinijeti tome da razne interesne grupe u zajednici budu sasvim upoznate i da aktivno učestvuju u razvoju i implementaciji dogovorenog programa promjena. Aktivno učešće UOP-a će podstaći širenje ovih promjena u širu zajednicu. Članovi UOP-a će omogućiti i podržati zajednički rad, razraditi najbolja iskustva opštine i CSR, vidjeti kakva je vrsta obuke i pomoći potrebna i podijeliti međusobno neka praktična iskustva koja su stekli u pripremnj fazi Projekata aktivnosti u zajednici.

- **Razvoj i nastavak rada Ko-ordinacionih grupa projekta (KGP)**

Trenutno učešće KGP-a u pružanju strateških smjernica na državnom i regionalnom nivou kao i savjeta u vezi ovog i ostala tri Plana aktivnosti u opštini u okviru projekta će utjecati na širenje stečenih iskustava na državnom, entitetskom i kantonalnom nivou (FBiH), a ista će se proširiti i u druge opštine.

3. Promovisati inovacije u socijalnoj zaštiti na lokalnom nivou

Kombinacija uvođenja Pristupa koji polazi od klijenta, razvoja CSR, jačanja partnerstva na nivou zajednice i PAZ-a će omogućiti zagovaranje novih i alternativnih metoda promovisanja inovacija u socijalnoj zaštiti na nivou lokalnih zajednica.

Strategija o opštinskim komunikacijama i odnosima s javnošću

Cilj Strategije o komunikacijama i odnosima s javnošću je da podrži i informiše što je moguće više predstavnika raznih institucija i u javnom i u NVO sektoru (na svim nivoima), kao i javnost uopšte, o ciljevima i napretku implementacije Plana aktivnosti u opštini, i to na sljedeći način:

- promovisanjem ciljeva plana;
- prikupljanjem informacija i izvještaja o progresu implementacije; i
- podizanje svijesti institucija i javnosti o problemima u socijalnoj zaštiti.

U realizaciji navedenog, cilj strategije je:

- implementacija plana u opštini i lokalnoj zajednici kako bi se:
 - široka javnost upoznala sa ciljevima plana;
 - prikupile informacije o procesima i implementaciji planova; i
 - promovisala dostignuća, rezultati i stečena iskustava.

Pored ovoga, svrha Strategije o opštinskim komunikacijama i odnosima s javnošću je:

- podizanje institucionalne svijesti o problemima u socijalnoj zaštiti u opštinama, MZ-ima, CSR i NVO-ima tako što će se:
 - podizati institucionalna svijest o problemima u socijalnoj zaštiti i njihovim posljedicama;
 - izmijeniti svijest i stavovi institucija na lokalnom nivou, i u javnom i u NVO sektoru, u traženju alternativnih meto da pružanja usluga u području socijalne zaštite ; i
 - pružiti podršku ovim institucijama u nastojanjima da promovišu promijene u postojećoj praksi.

KADROVI U SOCIJALNOJ ZAŠTITI

Složenost socijalne zaštite zahtjeva da se razvoj ove djelatnosti zasniva na stručno utvrđenim potrebama građana, njihovim usaglašavanjem sa materijalnim mogućnostima, kreiranju i vršenju usluga kojima će ove potrebe zadovoljavati. Na stručnim poslovima neophodno je da radi više stručnih profesija. Otuda će biti potrebno posebnu pažnju pokloniti permanentnom obrazovanju i stručnom osposobljavanju stručnih zaposlenika u procesu rada. Sagledavajući sadašnji kadrovski potencijal u oblasti socijalne zaštite, u Općini Zenica, može se ustvrditi da isto nije zadovoljavajuće u pogledu broja stručnih kadrova koji rade na neposrednom pružanju stručnih usluga građanima. Istovremeno je prisutna disproporcija odnosa stručnog i administrativnog kadra.

U narednoj tabeli prezentirani su pokazatelji zaposlenih kadrova.

NAZIV Ustanove/ Službe	GODINA	STRUKTURA ZAPOSLENIH KADROVA U USTANOVAMA - SLUŽBAMA																	
		Soc. radnik VSS	Soc. radnik VŠS	Pedagog-psiholog	Pedagog	Psiholog	Sociolog	Pravnik VSS	Pravnik VŠS	Defektolog	Vaspitač	Ukupno struč. rad.	Ekonomist VSS	Ekonomist VŠS	Admini.strat. osoblje	Rukovodno osoblje	Ostalo osoblje	Sveukupno	Potrebno po sistematizaciji
Sl. za društ. djel. soc. zašt., ras. lica i izbjeglice - sektor za soc. zaštitu	2000.	1	1	0	0	0	0	2	1	0	0	5	1	3	10	4	4	28	0
	2001.	1	1	0	0	0	0	2	1	0	0	5	1	3	10	4	4	28	0
	2002.	1	1	0	0	0	0	2	1	0	0	5	1	3	10	4	2	26	27
JU Centar za socijalni rad Zenica	2000.	2	6	1	0	0	0	2	2	0	3	16	1	0	6	1	6	30	45
	2001.	2	6	1	0	0	0	2	2	0	2	15	1	0	7	1	5	29	36
	2002.	3	6	1	0	0	0	2	2	0	2	16	1	0	7	1	5	30	36
JU "Dom porodica"	2000	0	1	0	1	0	0	0	0	0	10	12	0	1	5	1	30	52	63
	2001	0	1	1	0	0	0	0	0	0	11	13	0	1	5	1	32	54	63
	2002	0	1	1	0	0	0	0	0	0	11	13	0	0	5	1	35	56	63
JU Dječiji centar "Mosi" Zenica	2000	1	0	1	0	0	0	0	0	0	14	16	0	0	1	2	7	25	0
	2001	1	0	1	0	0	0	0	0	0	10	12	0	0	1	2	7	25	0
	2002	1	0	1	0	0	0	0	0	0	10	12	0	0	1	2	7	25	0
Stručna služba vijeća i načelnika – sektor za poslove mjesnih zajednica	2000	0	2	0	0	0	0	1	1	0	1	5	0	1	12	1	0	19	0
	2001	0	2	0	0	0	0	1	1	0	1	5	0	1	12	1	0	19	0
	2002.	0	1	0	0	0	0	1	1	0	1	4	0	1	8	1	0	14	0

Komentar za podatke Centra za socijalni rad: Popunjenost sistematizacije 2000. godine iznosi 67%, a broj stručnih radnika u odnosu na ukupan broj zaposlenih iznosi 47%, 2001. godine ti procenti iznose 80% i 52%, a 2002. godine 83% i 53%, što je izrazito nepovoljno.

**Pregled oblika socijalne zaštite finansiranih iz budžeta Općine Zenica
(2000-2002)**

Br.	Oblici zaštite	G O D I N A		
		2000 - planirano - ostvareno	2001 - planirano - ostvareno	2002 - planirano - ostvareno
1.	Redovna djelatnost Centra za socijalni rad	414.800,00	402.000,00	454.700,00
		343.327,25	404.503,98	406.215,95
2.	Stalna osnovna novčana pomoć, dodaci uz pomoć i dodatak za njegu i pomoć po čl. 45. Stav 2. Zakona	430.000,00	483.440,00	487.400,00
		437.977,89	497.162,80	543.066,23
3.	Povremena pomoć	20.000,00	39.000,00	39.000,00
		20.000,00	39.000,00	40.570,00
4.	Kućna njega i pomoć u kući i ocjena radne sposobnosti	20.000,00	12.560,00	13.600,00
		8.541,00	11.285,00	11.970,00
5.	Subvencija grijanja	150.000,00	150.000,00	150.000,00
		71.295,00	115.755,78	125.776,40
Ukupno Centar za socijalni rad		1.034.800,00	1.087.000,00	1.144.700,00
		881.141,14	1.067.707,50	1.115.628,58
6.	Izdaci za rad gradske kuhinje	187.000,00	281.000,00	320.000,00
		279.231,50	315.059,42	349.454,33
7.	Izdaci za dženaze i sahrane	20.000,00	15.000,00	10.000,00
		11.071,60	5.168,00	8.039,70
8.	Izdaci za rad klubova za stara lica			
9.	Finansiranje društva i udruženja u oblasti socijalne zaštite	52.000,00	60.000,00	66.000,00
		51.600,00	55.000,00	61.855,00
10.	Finansiranje DC “Most”		70.000,00	83.334,00
		500,00	70.000,00	83.334,00
11.	Prevozne usluge oboljelih na hemodijalizu		3.000,00	2.400,00
			2.460,00	2.800,00
12.	Jednokratne novčane pomoći	13.000,00		
		11.292,00		
Ukupno Služba za društvene djelatnos. soc. zaštitu, raseljena lica i izbjeglice		272.000,00	429.000,00	511.734,00
		353.695,10	447.687,42	537.297,02
Ukupno iz budžeta Općine Zenica		1.306.800,00	1.516.000,00	1.656.434,00
		1.234.836,20	1.515.394,92	1.652.925,60

**Pregled oblika socijalne zaštite financiranih iz budžeta Zeničko-dobojskog kantona
(2000-2002)**

Br.	Oblici zaštite	G O D I N A		
		2000 - planirano - ostvareno	2001 - planirano - ostvareno	2002 - planirano - ostvareno
1	Smještaj djece i odraslih lica u ustanove socijalne zaštite	700.000,00 700.000,00	750.000,00 750.000,00	800.000,00 800.000,00
2.	Smještaj djece i odraslih u druge porodice	64.472,38 64.472,38	46.335,40 46.335,40	47.940,00 47.940,00
3.	Osposobljavanje za život i rad	50.000,00 50.000,00	58.000,00 58.000,00	63.000,00 63.000,00
4.	Naknada ženi-majci u radnom odnosu za vrijeme porodijskog odsustva	765.128,00 765.128,00	766.691,26 766.691,26	810.587,00 810.587,00
5.	Novčana pomoć porodilji koja nije u radnom odnosu			66.450,00 66.450,00
6.	Novčana naknada za pomoć i njegu od strane drugog lica			
7.	Finansiranje udruženja građana koja djeluju na području općine Zenica	20.000,00 20.000,00	25.000,00 25.000,00	25.000,00 25.000,00
8.	Subvencija za područje općine Zenica	100.000,00 100.000,00		70.000,00 70.000,00
9.	Naknade za civilne žrtve rata	45.925,35 45.925,35	36.301,85 36.301,85	38.644,40 38.644,40
Ukupno iz budžeta Ze-do kantona		1.745.525,73 1.745.525,73	1.682.328,51 1.682.328,51	1.921.621,40 1.921.621,40

**Plan/procjena angažovanja sredstava iz budžeta Zeničko-dobojskog kantona
u periodu 2003-2005.godine**

Rb.	Oblici zaštite	G O D I N A		
		2003	2004	2005
1	Smještaj djece i odraslih lica u ustanove socijalne zaštite	800.000,00	800.000,00	800.000,00
2.	Smještaj djece i odraslih u druge porodice	40.000,00	50.000,00	60.000,00
3.	Osposobljavanje za život i rad	65.000,00	67.500,00	70.000,00
4.	Naknada ženi-majci u radnom odnosu za vrijeme porodijskog odsustva	810.000,00	810.000,00	810.000,00
5.	Novčana pomoć porodilji koja nije u radnom odnosu	70.000,00	77.000,00	84.000,00
6.	Novčana naknada za pomoć i njegu od strane drugog lica	350.000,00	385.000,00	400.000,00
7.	Subvencije kao povremene interventne pomoći	Zavisno od mogućnosti	Zavisno od mogućnosti	Zavisno od mogućnosti
8.	Naknade za civilne žrtve rata	40.000,00	60.000,00	60.000,00
9.	Ostali-potencijalni socijalni transferi	100.000,00	151.000,00	400.000,00
Ukupno iz budžeta Ze-do kantona		2.325.000,00	2.340.000,00	2.684.000,00